

DŮLNÍ NOVINY

NOVINY CZECH COAL GROUP A SEVERNÍ ENERGETICKÉ

číslo 4

duben 2017

ZDARMA

7 Severní energetická

Vršanská uhelná

Úspěšný březem
vršanské
"osmdesátčtyřky"

Selský rozum porazí
i nejmodernější
techniku

Nikdo nezná
uhlí lépe než
laborantky

Chytré hlavy
rozšířily
nabídku

Přesunutý kostel
se stal součástí
jejich života

> Strana 3

> Strana 4

> Strana 5

> Strana 7

> Strana 11

Skrývkové rypadlo K75 v lomu ČSA pojedede dál

Velkostroj K75 bude těžit v lokalitě ČSA do roku 2019. Foto: (pim)

Technologický celek TC2 v lokalitě Československá armáda Severní energetické bude dál pokračovat v těžbě. Začátkem dubna padlo definitivní rozhodnutí o tom, že těžba bude pokračovat až do dotěžení zhruba 10 milionů kubíků skrývky, tedy zhruba do roku 2019.

Původně se uvažovalo o tom, že by se technologický celek odstavil a zbývajících milionů kubíků zeminy by se odtěžily takzvanou diskontinuální technologií, tedy nikoli za pomoci technologického celku, který tvoří skrývkový, dálkovou pásovou dopravou propojený, velkostroj KU800/K75 a zakladač Z84. „Rozhodovali jsme se nejen na základě ekonomických, ale také sociálních ukazatelů. Nejde jen o to, že těžba diskontinuální technologií by byla nákladnější, v potaz jsme museli brát i budoucnost zhruba stovky lidí, která provoz tohoto technologického celku zajišťuje,“ vysvětlil Vladimír Rouček, generální ředitel

Severní energetické a Vršanské uhelné.

Velkostroj K75 v současné době pracuje ve třísměnném provozu, přičemž jedna směna bývá vyčleněna pro údržbářské práce a nutné opravy. Třísměnný provoz by se tak měl udržet i nadále, velkostroj bude těžit podle ročních plánovaných režimů. O chod celého technologického celku se stará zhruba stovka zaměstnanců, nejde ale výhradně o osádky rypadla K75 a zakladače, ale také řadu obslužných a údržbářských profesí. Tito zaměstnanci tak alespoň na čas získají jistotu, že o svou práci nepřijdou. Pokud nedojde k přehodnocení postoje státu k územním limitům, těžba po odtěžení zmíněných zhruba 10 milionů kubíků skrývky definitivně skončí. Technologický celek TC2 je v současné době posledním skrývkovým technologickým celkem v lokalitě ČSA, ostatní skrývková rypadla už byla po rozhodnutí o zachování limitů těžby odstavena. (red)

Renogum předá výrobu Ježek pomáhá s tříděným uhlím

Výrobu podkladnic pod patu kolejnic převezme od společnosti Renogum firma QWERT Rubber s.r.o. Shodli se na tom zástupci obou firem i největší odběratel těchto výrobků Správa železniční a dopravní cesty (SŽ-DC).

„Renogum na počátku loňského roku pozastavil výrobu, protože poptávka po výrobcích takzvaného gumového programu nebyla vysoká a ani v budoucnu se nedá očekávat její navýšení. Výroba pro jediného odběratele by

tak byla pouze nárazová, a proto se nám jevílo logické převést ji na společnost, která se na obdobný typ podnikání specializuje a doplní tak svou činnost,“ vysvětlil Milan Krob, předseda představenstva společnosti Renogum. Firmy už vzájemně spolupracovaly při vývoji a výrobě podložek pod výhybky, takzvaných srdcovek. Se Správou železniční dopravní cesty se řešil také proces schvalování výrobků.

Pokračování na straně 2

Velmi jednoduchou, ale přitom účinnou novinku začali používat na nakládací stanici NS1 v lokalitě ČSA Severní energetické. Rozvolňovač kusů je speciální zařízení vyrobené pro těžební společnosti a má pomoci při výrobě tříděných druhů uhlí.

„Těžené uhlí, které se k nám dopraví z lomu, má zrnitost od nuly až po velké kusy o rozměrech 150 milimetrů. Naší snahou bylo připravit si předem jeho zrnitost tak, abychom

z něj mohli lépe vyrábět tříděné druhy,“ vysvětlil Libor Poncar, vedoucí úpravy uhlí Severní energetické. Rozvolňovač by se proto dal přirovnat k drtiči, ale jeho role je trochu

jiná. Válec osazený ostny, kterému se pracovní někdy říká ježek, je nastaven na zrnitost uhlí maximálně 40 mm, větší kusy rozmáčká. „To je jeho jediná funkce, další úpravy už se dělají na třídírně v úpravně uhlí. Proto jsme také ponechali u rozvolňovače větší zrnitost, aby bylo možné připravit více druhů tříděného uhlí. Druhým důležitým důvodem bylo nezvyšovat takzvané prachové pozice,“ doplnil Poncar.

Pokračování na straně 2

MLUVČÍ

O CO SE V DUBNU ZAJÍMALI NOVINÁŘI?

Můžete komentovat jednání Vršanské uhelné a ČEZ o prodeji elektrárny Počerady?

Smlouva, kterou obě společnosti uzavřely už v roce 2013, stanovuje harmonogram a podmínky, podle kterých se mohl ČEZ rozhodnout, zda bude elektrárnu provozovat do roku 2050 nebo ji prodá Vršanské uhelné. Pokud ČEZ uplatní opci z této smlouvy už letos, získá prodejem elektrárny Počerady podle předběžných výpočtů Vršanské uhelné až 10 miliard korun. Navíc se zbaví nákladů a starostí s nutnou modernizací elektrárny a zajistí si až 60 milionů tun uhlí pro české teplárny. V porovnání s loňským prodejem německých aktiv švédské firmy Vattenfall, která musela na účet svých pěti dolů a tří elektráren poslat v přepočtu 60 miliard korun, aby je mohla za symbolickou dvě eura prodat českému EPH, jde pro stát i ČEZ o mimořádně dobrý obchod.

Jaké plány případně máte s počeradskou elektrárnou?

Dřívější převzetí počeradské elektrárny nám poskytnete dost času, abychom ji mohli přizpůsobit přísným evropským limitům. Dříve tak snížíme vliv elektrárny na životní prostředí a umožníme její dlouhodobý provoz. Disponujeme širokou škálou odborníků, máme zkušenosti a víme, že uhlí bude ještě řadu let hrát nezastupitelnou roli. Pro region i stát to vedle mnohamiliardové investice pro české firmy a stability pracovních míst znamená také výrazný příspěvek k dalšímu zlepšení životního prostředí.

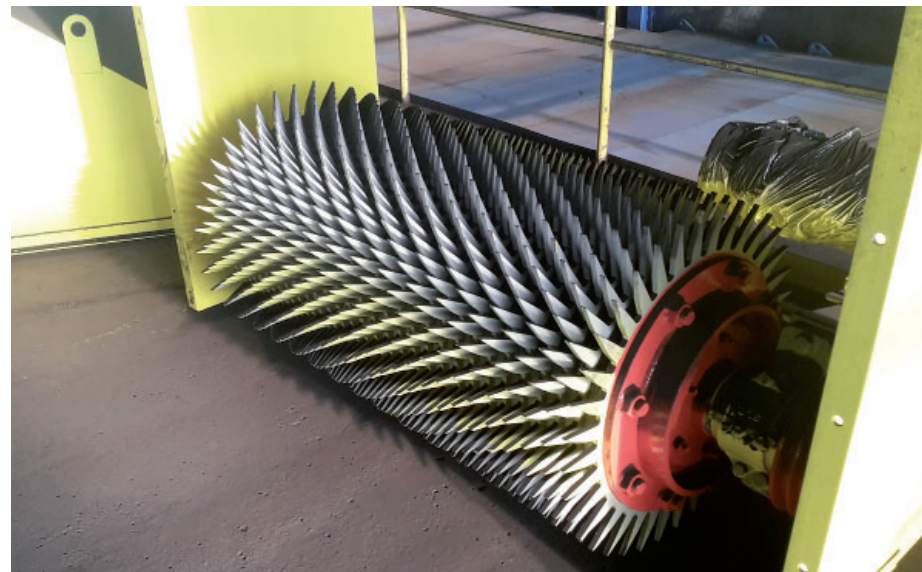
Gabriela Sáričková Benešová, mluvčí skupin Sev.en a Czech Coal

Ježek pomáhá s tříděným uhlím

Pokračování ze strany 1

Rozvolňovač je umístěn na pásovém dopravníku PD 12 v nakládací stanici NS1 v lokalitě ČSA. Zařízení je napojeno na hlavní výrobní dispečink, zapíná se podle potřeby a také podle kvality těženého uhlí. Kromě snímače otáček rozvolňovacího válce je vybavený také čidlem závalu, optickou bránou pro kontrolu velkých předmětů i detektorem kovů.

O instalaci rozvolňovače se uvažovalo již v loňském roce. Funkční vybavení zařízení navrhla firma IMPOWER ENERGY ve spolupráci s odborníky z Výzkumného ústavu pro hnědé uhlí. Montáže zařízení se ujala firma Klement a instalace řídicího systému společností PAS. „V březnu probíhal zkušební pro-

Ježek se zařízení říká kvůli ostnům, kterými je osázen rozvolňovací válec. Foto: (lipo)

voz, od dubna jedeme naplno. Samozřejmě děláme provozní zkoušky a odebírá-

me vzorky, abychom vyhodnotili, zda zařízení funguje, jak má a případně ho moh-

li nasadit i na další dopravníkovou linku,“ uzavřel Poncar. (pim)

Přivedli hlubinářům vodu do chodbic

Spokojenost neskrývali začátkem dubna zaměstnanci úseku odvodnění a stejně spokojeni mohli být i hlubináři v chodbicích svahu lomu ČSA. Právě pro ně byly určené dva takzvané zásobovací vrty, které nad jejich hlavami hloubila specializovaná firma pod dohledem úseku odvodnění Severní energetické.

„Máme velkou radost z toho, že jsme se s oběma vrty trefili přímo na místo, kam jsme zamýšleli, doprostřed chodbic. Při vrtání do hloubky více než 130 metrů se přitom počítá s odchylkou pět procent, v tomto případě se ale

vše povedlo naprosto přesně,“ vysvětlil Petr Sigmund, vedoucí úseku odvodnění Severní energetické. Přesným zaměřením odpadla práce navíc i hlubinářům, kteří by jinak museli v podzemí potrubí upravovat.

Práce na svazích lomu ČSA probíhaly od sklonku loňského roku, na čas je zpomalily nepříznivé klimatické podmínky, o to větší radost měli zaměstnanci úseku odvodnění, s jakou přesností se náročná akce povedla. Vytvoření dvou zdrojů zásobování vodou pro hlubináře ukládá legislativa. Až doposud se voda do chodbic vedla po povrchu potrubím z albrechtické čerpací stanice, případně pomocí zásobovacího čerpadla z hlubiny čerpací stanice v lokalitě ČSA. Oba způsoby měly své

nevýhody. Voda vedená po povrchu měla tendenci v zimě zamrzat, voda z hlavní čerpací stanice zase nemusela mít patřičné parametry k využití pro hlubnou dobývací technologii. „Nyní už jen stačí, když část potrubí od albrechtické čerpací stanice položíme do takzvané nezamrzané hloubky pod zem a potrubí zaústíme do vrtu. Tím, že je vrt tak hluboký, bude mít voda dostatečný tlak a nebude zapotřebí zapojovat další přídatná čerpadla,“ doplnil Sigmund. Potrubí ve druhém z vrtů poslouží k plavení popílku. (pim)

Aktionář přijel do Chvaletic

Po setkáních se zaměstnanci lomů přijel Pavel Tykač, akcionář skupin Czech Coal a Severní energetická, také do elektrárny Chvaletice, aby se setkal s jejími zaměstnanci.

Hlavními tématy byly koupele Elektrárny Počerady a modernizace samotné chvaletické elektrárny. „Myslím si, že od počátku nebylo moc reálné termín oprav bloků B3 a B4 dodržet. Nemám ze současného stavu radost, ale důležité je se z toho poučit, nedostat se do stejné situace i na ostatních blocích a mít to pevně v rukou,“ odpověděl Pavel Tykač na jeden z dotazů ohledně zpoždění oprav bloků B3, B4. (kapr)

Pavel Tykač (vpravo) přijel diskutovat se zaměstnanci chvaletické elektrárny. Foto: (kapr)

Renogum předá výrobu podkladnic

Pokračování ze strany 1

Na konci března se uskutečnil audit výrobních procesů u nového výrobce a zkušební výroba za dozoru společnosti Správa železniční a dopravní cesty.

Nyní se provádějí porovnávající zkoušky výrobků ve specializovaných zkušebnách. V případě jejich úspěšného dokončení a získání certifikátu převezme nový výrobce od Renogumu jeho dosavadní know how na výrobu podkladnic.

Činnost Renogumu se i nadále omezuje pouze na obchodní aktivity, zejména na prodej skladových zásob. (pim)

Úspěšný březen vršanské „osmdesátčtyřky“

Velkostroj KU800/K84 v lokalitě Vršany zopakoval po třech letech měsíční těžbu přes 1 milion kubíků těžených hmot.

Březnovým výkonem se zapasal do historických tabulek výkonem 1 008 000 m³ vytěžené zeminy. „Těžby přes milion kubíků jsou v současné době spíše ojedinělou záležitostí. Obvykle se měsíční výkony tohoto velkostroje pohybují kolem 800 tisíc kubíků vytěžených hmot. Jedná se ale o velmi proměnlivý údaj ovlivněný mimo jiné tím, v jakých podmínkách velkostroj těží,“ připomněl Vladimír Kohout, vedoucí výroby Vršanské uhelné. Narážel tak na to, že rypadlo K84 se musí ve Vršanech často vypořádat s takzvanými tvrdými polohami, které se musí nejprve narušit trhacími pracemi, případně je těžen smíšený řez s podílem uhlí. Absolutní rekord v měsíční těžbě 1 283 608 m³ těžených

hmot drží dnes už odstavený velkostroj K92 (rovněž typu KU 800) z listopadu 2006. V historických tabulkách sledujících těžbu je zapsáno ještě dalších patnáct víc než milionových měsíčních těžeb skrývky v lokalitě Vršany. K84 se svými březnovými těžbami dostal v této tabulce na 7. místo těžby tímto velkostrojem.

„Spíše než rekordem je tento výsledek důkazem dobré práce všech zaměstnanců, kteří se podílejí na chodu celé technologické celku od velkostroje K84 až k zakladači Z86. Příznivé počasí, ale hlavně minimum odstávek a poruch nám umožnily dosáhnout dobrých výkonů a za to samozřejmě všem patří poděkování,“ doplnil vedoucí výroby. (pim)

Osádka velkostroje K84, která se podílela na březnových rekordních těžbách. Foto: (pim)

8 STRUČNĚ

ČSOB zůstává partnerem

Československá obchodní banka zůstává důležitým partnerem skupin Czech Coal a Severní energetická i po změně jejich akcionářské struktury. O oboustranné snaze i nadále vzájemně spolupracovat svědčí i uzavřené takzvané klubového úvěru, díky němuž se mohou lépe financovat záměry tří stěžejních společností – Vršanské uhelné, Severní energetické a Elektrárny Chvaletice. Tato smlouva byla uzavřena v březnu. Spolupráce obou těžebních skupin s vý-

znamnou finanční institucí by se měla dále rozvíjet i v následujících letech. (red)

Oprava finišuje

Oprava elektrárny Seven EC v těchto dnech vrcholí. Proběhlo už také zkušební najetí bloku č. 3. Zhruba za měsíc najede také blok 4. Veřejnou zakázku realizuje generální dodavatel společnost KRÁLOVOPOLSKÁ RIA, a.s. Ta na podzim oznámila, že původní termín dokončení – tedy konec roku 2016 – nedodrží a předání zrekonstruované-

ho zařízení se o několik měsíců opozdí. Celková cena téměř tři miliardy korun je fixní a překročena nebude. Cílem oprav je naplnit legislativní požadavky a dosáhnout přísných emisních limitů. (red)

Výlety do šachty

První návštěvníci Uhelného safáři se do šachty vydají už v květnu. Kromě vyšších cen je čeká i novinka v podobě originální turistické vizitky s typickými motivy šachty. K dostání bude v infocentrech. (red)

Upozornění pro strážníky

V hlavní budově Úpravny uhlí v Komořanech se připravuje rekonstrukce. Dojde zde ke kompletní výměně vzduchotechniky, práce se dotknou i zdejších strážníků. Rekonstrukce bude probíhat od 9. května a potrvá přibližně měsíc. Výměna v samotné jídelně (výdejně) se uskuteční v rozmezí od 9. do 23. května. Hlavní práce budou realizovány až po výdeji obědů i po výdeji mražených jídel před noční směnou a budou směřovány až na dobu

po 18. hodině (resp. 18:00 – 22:00 hod.). S tím samozřejmě souvisí i ztížení provozních podmínek ve výdejně a dojde zřejmě i ke zhoršení komfortu, na něž jsou zaměstnanci standardně zvyklí. Žádáme vás tedy v těchto dnech o shovívavost a trpělivost, snahou bylo předejít zhoršení zachování možnosti stravování na směnách. Výdejna bude po každé noční rekonstrukci řádně uklizena, nicméně nelze zajistit klimatizované prostředí. (red)

Oblíbené Toyoty mizí z trhu, tak musely na generálku

Jako nová se vrátila po generální opravě Toyota Land Cruiser, která poslouží hlubinářům k dopravě do chodbic lomu ČSA. Byl to poslední z deseti terénních automobilů tohoto typu, který má za sebou kompletní generálku, aby mohl spolehlivě rozvážet zaměstnance na pracoviště.

„Snažili jsme se najít na trhu adekvátní náhradu, ale nespěli jsme, proto jediný způsob, jak osvědčená terénní auta udržet v provozu, byla jejich generální oprava. Ta spočívá v tom, že se přiveze individuálně ze zahraničí úplně nové auto a v ČR se přihlásí na původní vozidlo jako přestavba.

Kvůli emisním normám a další evropské legislativě se tyto vozy již nedají normálně koupit v oficiální síti Toyota,“ vysvětlil Marek Viktorýn, ředitel společnosti Servis Leasing, která zajišťuje obnovu a servis vozidel u autorizovaných dodavatelů. Většina toyot pochází zhruba z roku 2008, první vo-

zy prošly generální opravou už v roce 2014. Modelová řada Toyota Land Cruiser 70 se vyrábí bez větších změn již 30 let a jsou to jedny z nejlepších terénních aut, jaká se kdy vyráběla. Existuje mnoho verzí, na šachtě se nejvíce osvědčil třídveřový typ LC 78 s prodlouženou kabinou pro přepravu osob.

Zaměstnanci na pracoviště dopravují i jiná auta například větší Mercedes Unimog, který pojme téměř 20 lidí. „Mercedesy jsou vhodné pro přepravu většího počtu lidí. Jejich provoz i pořizovací cena jsou výrazně vyšší než u menších terénních automobilů,“ doplnil Viktorýn. Z menších aut se využí-

Poslední opravenou toyotu dostali hlubináři. Foto: (pim)

vá také populární „buchanka“, neboli ruský terénní automobil UAZ 2206, která začala vozit zaměstnance na pracoviště

v loňském roce. Provoz těchto vozidel zajišťuje pro všechny společnosti těžebních skupin Czech Coal Power. (pim)

ANKETA

Jak chráníte svůj počítač proti napadení?

Renata Vicková
Vršanská uhelná

Tyhle věci jdou úplně mimo mě, stará se o to manžel. A upřímně řečeno, snažím se u počítače trávit minimum času.

Václav Makovec
Coal Services

Přiznám se, že o tyto věci se moc nestarám. Mám totiž kolegu specialistu, který to pro mě rád a zadarmo udělá.

Jana Knafová
Vršanská uhelná

Hlídá si to manžel, který na počítači tráví čas denně. A zřejmě se stará dobře, protože jsme nikdy žádný problém neměli.

Zdeněk Pergl
Infotea

Používám standardní antivirus, ale především se snažím nebroudat tam, kde to není bezpečné. Pokud ano, využívám třeba live distribuci Linuxu.

Selský rozum je nejúčinnější antivirus

Ransomware, jeden z nejvíce nebezpečných a škodlivých software se internetem šíří už poměrně dlouho a nevyhýbá se ani firemním počítačům. Technici společnosti Infotea na tuto hrozbu upozorňovali už o loňských prázdninách. V tyto dny se internetem šíří nová vlna tohoto viru, tentokrát v inovované a sofistikovanější podobě.

Ransomware je „šikula“, který vám dokáže zašifrovat všechny soubory v počítači. A šifruje nejen na konkrétním počítači uživatele, ale i na sdílených složkách, kam má uživatel právo zápisu. Následně se domáhá platby výměnou za odemčení vašich souborů. Jestli je něco při podobném napadení prakticky jisté, tak to, že o svá data přijedete. A to včetně archivu pošty, certifikátů, jak ve svém počítači, tak ve sdílených složkách.

„V jednom z posledních zaznamenaných případů se virus šířil formou podvržené e-mailové zprávy, která v příloze obsahovala wordový dokument - fiktivní fakturu. Ve skutečnosti dokument obsahoval makro, které se při otevření snažilo oklamat uživatele hlášením, že je vytvořen starší verzí Microsoft Office a nabádalo k povolení editace a spuštění maker.

Po tomto kroku byly všechny soubory v počítači zašifrovány a po několika minutách se zobrazilo okno s informací, že máte zašifrované soubory a musíte si zaplatit jejich dešifrování“, popsal Zdeněk Pergl, IT manažer společnosti Infotea. „Během krátké doby se objevily nové modifikace, kdy byl součástí přílohy soubor s příponou zip, a při pokusu o rozbalení se spustilo šifrování souborů. Nejnověji už nebezpečné přílohy nejsou součástí přílohy e-mailu,

Kuželky válí ve Vršanské

Nejlepší kuželkáři jsou z Vršanské uhelné. Alespoň podle výsledků prvního z letošních turnajů, které pro zaměstnance společnosti skupin Czech Coal a Severní energetická pořádá Sdružení odborových organizací skupiny Czech Coal.

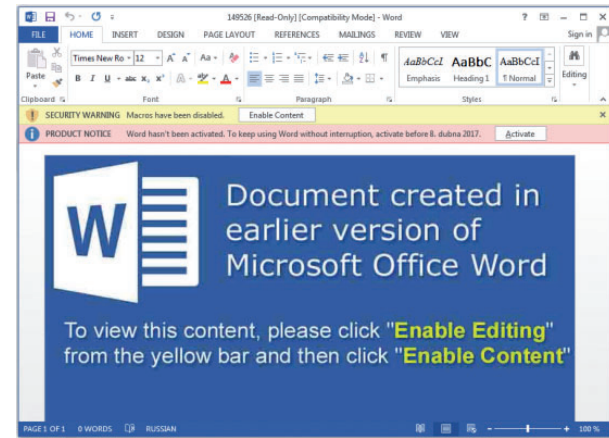
V soutěži družstev stejně jako v loňském roce zvítězilo a pohár personálního ředitele převzalo družstvo Vršanské uhelné, dokonce i ve stejné složení - Vondrášek, Houška a Vít. Stříbrnou příčku obsadili jejich tradiční rivalové z Czech Coal Power. Třetí místo patřilo tentokrát hráčům z „Erkáčka“ Severní energetické.

Žádné velké překvapení se nekonalo ani v ženské katego-

ri, ale uživatelé se nabízí pod nějakou záminkou stažení souboru z internetového úložiště,“ doplnil Pergl.

Technici společnosti Infotea už učinili některá preventivní opatření. Na e-mailové bráně

mailové bráně nebo uživatelském počítači tuto hrozbu neidentifikuje. Pořád tedy platí to, že ani nejmodernější a nejaktuálnější antivirový program vás stoprocentně neochrání před všemi hrozbami z interne-

Škodlivý software se v poslední době tvářil například jako fiktivní faktura.

nastavili blokování veškerých maker v příložených souborech. Pokud zaměstnanec ke své práci dokument s makry potřebuje a čeká, že by mu měl v dohledné době přijít elektronickou poštou, nejlepší volbou společnosti Infotea (<http://uschovena.infotea.cz/>), přes kterou je možné posílat i objemnější soubory, například fotografie. „Útočníci obvykle bývají o krok vpředu, takže se může stát, že ani aktualizovaný antivir na e-

tu. Nejlepší ochranou tak stále zůstává obezřetnost a selský rozum. Mnohdy stačí jen bezhlavě neotvírat každou přílohu, která vám přistane v poště,“ připomněl Pergl s tím, že nejde jen o elektronickou poštu, ale o chování na internetu obecně. Kromě toho je nutné i neustále doporučované pravidelné zálohování souborů.

Bezpečí nebo komfort

Veškerá bezpečnostní opatření, která společnost Infotea na

firemních počítačích zavádí, se týkají zaměstnanců v obou skupinách Severní energetická i Czech Coal. „Snažíme se využívat maximum technických prostředků, které máme k dispozici, abychom firemní výpočetní techniku ochránili. Veškerá opatření děláme tak, aby byla jednotná ve všech společnostech obou těžebních skupin, kde nyní IT služby zajišťujeme,“ zdůraznil Pergl. Větší nároky na bezpečnost, a nesouvisí to pouze s informačními technologiemi, se mohou odrazit ve snížení komfortu pro uživatele. To je třeba případ blokování USB vstupů do počítače ve firmách Severní energetické, kde se v současné době toto bezpečnostní opatření zavádí, protože ve skupině Czech Coal už k němu došlo. „Podobné je to s uzamykáním počítačů po uplynutí určité doby nečinnosti, což je také jedno z bezpečnostních opatření. Důraz na bezpečnost a ochranu informací je celosvětovým trendem. Svědčí o tom i nové nařízení EU na ochranu osobních údajů, které je známé jako nařízení GDPR a vstoupí v platnost příští rok v květnu, a novelizace zákona o kybernetické bezpečnosti, která byla právě schválena v poslanecké sněmovně. Je velmi pravděpodobné, že tato legislativa bude mít dopad i do našeho IT a nejenom do něj. Jaký, to bude zřejmě z prováděcích předpisů, které zatím nejsou,“ doplnil IT manažer.

Přes maximum technických zabezpečení zůstává stále největším bezpečnostním rizikem člověk, který s počítačem pracuje. (pim)

Novým přírůstkem do rekultivačního stáda je býk Bohoušek. Společnost Rekultivace dvacet krav nakoupila již v loňském roce. Foto: archiv Rekultivace

Nikdo nezná uhlí lépe než laborantky

Řekne – li se laborant, představí si většina z nás člověka v bílém plášti se zkumavkou v ruce. V uhelné laboratoři je to podobné, jen zkumavky tu nahrazují trochu jiné přístroje zkoumající kvalitu uhlí.

„Velmi zjednodušeně řečeno, laboratorář zjišťuje jakostní parametry paliva a popelovin. Ověřujeme, jestli má uhlí takové parametry, jaké si zákazník od těžební společnosti objednal,“ vysvětlil František Vacek, vedoucí laboratoři Coal Services, které v současné době patří mezi nejvíce sdílené služby a jejich největšími zákazníky jsou těžební společnosti Severní energetická a Vršanská uhelná.

Zjistit se dá téměř vše

Na samém začátku celého řetězce činnosti nestojí laboranti, ale vzorkaři, kteří zajišťují odběr vzorků vytěženého uhlí. Laboratorní vzorky v potřebném objemu a ve vzorkovnících dopraví do laboratoře, kde se zjišťuje jakost uhlí. Laboratorně dělá rozbor uhlí i z geologického průzkumu, který předchází těžbě. „Obvykle zjišťujeme základní parametry paliva, jako jsou výhřevnost, obsah popela, vody v uhlí, síry nebo prchavé hořlaviny, případně děláme elementární analýzu, která spočívá ve zjišťování obsahu jednotlivých prvků pro výpočet emisního faktoru. Jsme schopni zajistit i speciální rozbor, záleží na požadavcích zákazníků. Těžebním společnostem jde především o jakost paliva,“ uvedl Vacek.

Laboratoře Coal Services jsou akreditované, což mimo jiné znamená, že se řídí požadavky normy ČSN EN ISO/EC 17025 z roku 2005 a všichni zaměstnanci musí být proškoleni

z pracovních postupů a metod. Jejich dodržování se ověřuje pravidelnými zákaznickými audity a kontrolou Českým institutem pro akreditaci.

Ženy mají převahu

„Máme sice laborantky vyčleňené na speciální analýzy, v zásadě ale u nás platí vzájemná zastupitelnost. Pracujeme ve standardních ranních osmihodinových směněch od pondělka do pátku. Celkem je u nás patnáct laborantů, respektive laborantek,“ upřesnil vedoucí laboratoři fakt, že kromě něj pracují i laboratoři výhradně ženy. „Není to žádná zvláštnost, stačí se podívat, že už ze škol vychází větší počet děvčat. A pro tuto profesi se ženy ideálně hodí. Jsou pečlivější, jemnější a dokážou se lépe soustředit, což je také velmi podstatné,“ doplnil Vacek.

Jako podle kuchařky

Vzorkaři přivezou uhlí, ať už ve vzorkovnících, případně kbelících, ale klidně i v igelitovém pytlí. Obvykle se nechá přes noc usušit. Poté se určuje obsah vody v uhlí a následně se vzorek rozemele na takzvaný analytický vzorek. A teprve pak se z něj nejruznějšími metodami a postupy zjišťují další vlastnosti. „Každý z laborantů musí přesně umět metodu, která se používá. Je na ni přesně stanovený takzvaný standardní operační postup, což je vlastně taková kuchařka, která krok za krokem určuje, jak při každé analytické metodě postupovat.“

Laboratoře jsou na šachtě jedním z malá čistě ženských pracovišť. Foto: (pim)

vat. V současné době používáme v naší laboratoři třináct takzvaných postupů,“ konstatoval Vacek.

Desítky vzorků denně

Žádná z laborantek nemá na zpracování jednoho vzorku celý den. „Třeba v úterý, když se zpracovávají vzorky i z víkendu, nám projde rukama za den kolem čtyřiceti vzorků,“ říká jedna z laborantek. Přitom kompletní zpracování jednoho vzorku, aby byly dodrženy všechny postupy, trvá dva dny. „Každá metoda trvá jinak dlouho. Stanovení popela zabere až 4 hodiny, naopak obsah síry se dozvíme během několika minut,“ doplnila. A co je na práci laborantek nejnáročnější? Každá z činností vyžaduje své. Musí umět pracovat s technikou, kalibrovat přístroje není žádná legrace. Někdy je práce v laboratoři i pěkně fyzicky namáhavá. To

když dostanou na starost přípravu a úpravu vzorků, jejich rukama pak projdou všechny vzorkovnice, kbelíky a také pytle se vzorky. „Příprava vzorku je to nejdůležitější. A když uděláte něco špatně už na začátku, ostatní už to nezachrání,“ připomínají laborantky. Jako u většiny laboratorních prací je na konci protokol. Tím, posledním, kdo práci laborantek kontroluje, je výpočtářka, která zpracovává protokol

o denním vzorku. „Pro potřeby těžebních společností se protokoly umísťují v elektronické podobě do výrobního informačního systému, pro externí zákazníky je zpracováváme i v tištěné podobě. Naše výstupy jsou pak vlastně podklady pro fakturaci zákazníků, protože můžeme deklarovat, že uhlí, které si od nás objednali, má skutečně parametry paliva, které bylo dodáno,“ uzavřel vedoucí laboratoře. (pim)

CO MUSÍ UMĚT LABORANT

- Předpokladem je minimálně střední odborné vzdělání nejlépe chemického zaměření.
- Musí zvládnout všechny metody, které se v laboratoři používají a na které je zpracován tzv. standardní operační postup a musí dodržovat i normy stanovené pro jednotlivé postupy.
- Je třeba se naučit zacházet s laboratorní technikou.

KDYŽ SE ŘEKNE

Termogravimetrický analyzátor. Foto: (pim)

Masaryk

V laboratořích Coal Services nepracuje jmenovec prvního československého prezidenta, přesto zde jeho jméno zaznívá poměrně často. Laborantky tak pojmenovaly termogravimetrický analyzátor TGA701 a právě zkratka dala důležitému laboratornímu pomocníkovi jeho přezdívku. Přístroj umí zjistit obsah některých prvků, vlhkosti, popela, prchavých hořlavín a podobně. Využívá se v nejruznějších odvětvích od travinářství, až po analýzy

uhlí, nerostných surovin, cementu. Prostě všude, kde potřebují analýzy váhových úbytků kontrolovaných materiálů v závislosti na narůstající teplotě v řízeném prostředí. V laboratoři Coal Services ho využívají ke zjišťování obsahu popela a prchavých hořlavín v uhlí. Výhodou tohoto speciálního zařízení je, že dokáže veškeré potřebné údaje zjišťovat individuálně, ale také současně během jedné analýzy. Záleží jen na tom, jaké parametry ve speciálním softwaru laborant zadá do přístroje. (red)

Poukazy do Vrbna i pro vnučata za stejnou cenu

Letní dětský tábor ve Vrbně u Strakonice, který provozuje společnost Coal Services, dosud není plně obsazený. Bylo tak rozhodnuto, že poukazy budou v souladu s kolektivní smlouvou výjimečně nabídnuty zaměstnancům pro vnučata za stejných cenových podmínek jako pro děti zaměstnanců.

Pro děti i vnučata zaměstnanců společností Vršanská uhelná, Coal Services a Severní energetická je cena za celý pobyt včetně dopravy tam a zpět pouze 1 800 korun. Poukaz si můžete rezervovat nej-

později do 15. května telefonicky na čísle 3612 nebo na lince 476 203 612, a to v době od 8.00 do 14.00 hodin. Pokud si nemůžete poukaz rezervovat telefonicky, využijte uvedený formulář nebo objednejte elek-

tronicky na vstefanek@coal-services.cz. Letošní táborturnus se uskuteční od 1. do 15. července a mohou se zúčastnit děti od sedmi (dítě absolvovalo první ročník základní školní docház-

ky) do 15 let (v době konání pobytu ještě nedovršil 16 let). „Areál tábora se nachází nedaleko malebného městečka Blatná přímo u břehu rybníka Pálenec uprostřed jihočeských lesů. Děti budou ubytovány ve srubových

chatkách. Strava je zajištěna pětkrát denně. Účastníci se mohou těšit na zajímavý sportovní i kulturní program, celotábortové hry a výlety do okolí. K dispozici je při nepříznivém počasí také víceúčelová sportovní hala. O děti se během pobytu stará zkušený personál, včetně lékaře, uvedl Vladimír Štefánek, specialista útvaru personálních činností Coal Services.

Objednatel (rodič)	os. číslo	Dítě (jméno a příjmení)	Rodné číslo dítěte	Adresa bydliště nebo úsek (pracoviště) rodiče, telefon

Tabulku vyplňte čitelně a zvolte, kam vám má být poukaz spolu s pokyny, programem tábora a podklady pro posouzení zdravotní způsobilosti dítěte zaslán:

Na pracoviště *

Na adresu bydliště*

*Nehodící se škrtněte

Rezervaci poukazu zašlete vnitřní poštou na adresu: V. Štefánek, OÚ PČ Coal Services, případně poštou na adresu Vladimír Štefánek, V. Řezáče 315, 434 67 Most nebo zanechte na uvedené jméno v obálce v recepci Czech Coal Group (stejná adresa).

CENY PLNÉ ENERGIE

Za sdílení a lajkování stránky **Mostecké uhlí** na facebooku získali ceny plné energie tyto výherci: Jaroslav Klíma, Adéla Triebová, Iveta Dufková, Miloslav Koubek, Veronika Šindelková, Lubomír Musil, Jitka Purchartová, Monika Malečková a Kateřina Luňáková.

Gratulujeme!

Chytré hlavy letos rozšířily nabídku

Poosmé v řadě vyhlašuje Vršanská uhelná grantový program Chytré hlavy pro Sever. Letošní ročník se od minulých liší rozšířenou nabídkou i novým vizuálním stylem.

„Kromě grantové do něj byly zahrnuty i další formy podpory, které si zájemci mohou vybrat v jakési obdobě e-shopu na webových stránkách www.chytrehlavy.cz.“ Charakterizovala letošní novinku mluvčí skupiny Gabriela Sáříčková Benešová. Základní část programu, kdy základní a střední školy předkládají projekty na vznik nebo modernizaci svých učeben, nově doplňuje nabídka tematických vzdělávacích akcí či možnost účasti

v úspěšném projektu Uhelná maturita pořádaném ve spolupráci s Ekologickým centrem Most pro Krušnohoří. Dalšími novinkami jsou například finanční podpora zajímavým vědeckým studentem nebo vynálezům, či příspěvek zájmovým organizacím na vznik či provoz technických, přírodovědných nebo řemeslných kroužků. Vybrat z nabídky a přihlašovat své projekty do Chytrých hlav 2017 mohou ško-

ly průběžně od 2. května do konce října. Také výběr projektů, které získají finanční podporu, bude průběžný a i ostatní nabídky jsou omezené takzvaně „do vyprodání zásob“ tedy do naplnění kapacity či vyčerpání finančního limitu jednotlivých kapitol. Zájemci se mohou hlásit prostřednictvím on-line registračních formulářů a žádostí. I letošní ročník Chytrých hlav má za cíl podpořit zejména přírodovědné a technické vzdělání. V těchto oborech se totiž nejvíce projevuje nedostatek kvalifikovaných lidí. „Technické zaměření projektu ovlivnilo také novou vizuální stránku Chytrých hlav i použité názvosloví. Jednotlivé nabídky jsme pojme-

Nová učebna, řemeslný kroužek, zajímavá exkurze a to není zdaleka všechno, co nabízejí letošní Chytré hlavy. Foto: archiv DN.

EDISON
BYL TAKÉ DÍTĚ,
NEŽ VYMYSLEL
ŽÁROVKU

**NOVÁ ŠANCE
PRO CHYTRÉ HLAVY**

navali po významných osobnostech vědy a techniky. Zájemci tak mohou vybrat například v části Edisonův kabinet nebo Křížíkova dílna, případně se mohou vydat na cesty s Darwinem a podobně,“ poznamenala Sáříčková Benešová. Za dobu existence grantu rozdělila Vršanská mezi školy 12 milionů korun, podpořila 39 projektů, z nichž vzniklo více než 30 nových učeben většinou na přírodovědné předměty. (red)

Sponzoři pomrkávali po šikovných svářečích

Poměřovat dovednosti se dá v nejrůznějších oborech a činnostech, v Mostě už pátým rokem soutěží svářeči. Střední škola technická ve Velebudicích hostila odbornou soutěž O zlatou kuklu společnosti SIAD. Účastníci se sem pravidelně sjíždějí ze všech koutů republiky a letos poprvé svářečskou kuklu oblékl i zahraniční účastník.

Do Mostu přijelo soutěžit více než 40 mladých svářečů. Foto: (pim)

„Zúčastnilo se 43 žáků z 19 škol. Zastupovali nejen pět českých krajů a Prahu, ale protože své reprezentanty vyslala rovněž slovenská Spojená škola Martin, zaznamenali jsme tentokrát i mezinárodní účast,“ sdělil ředitel soutěže Karel Barták. Zároveň prozradil, že letošní ročník byl nesmírně vyrovnaný a o vítězích ve třech kategoriích rozhodovaly maličkosti. Soutěžící museli nejprve v testu prokázat teoretické znalosti z bezpečnosti práce a technologie svařování a pak předvést své praktické dovednosti. Výkony soutěžících posuzova-

la porota, tvořená ze zástupců jednotlivých sponzorů a nechyběl ani zástupce Severní energetické, která tuto akci podporuje už několik let. Absolutním vítězem se stal Jakub Březa z Nového Strašecí. Titul nejúspěšnější škola obhájila pořadající Střední škola technická Most. Nejlepší z jejích žáků, Aleš Živnůstka obsadil druhé místo v obloukovém svařování i celkové druhé místo. Zabodovali i jeho spolužáci Radek Pospíšil a Jan Bohata v dalších kategoriích. Svařování už dávno není jen doménou mužů, o čemž svědčí účast tří

děvčat, které se v silné konkurenci rozhodně neztratily. „To, že se soutěže účastní i školy, které nemají takové podmínky, jako jsou u nás, svědčí o profesionálním zájmu o dění v této oblasti. Podobné akce jsou

navíc zdrojem nových informací, slouží k vzájemnému poznávání škol a studentů, ale také k výměně zkušeností. Jsme ve výhodě, že máme svářečskou školu a také podporu regionálních zástupců firem. Snažíme se tyto

výhody zúročit nejen ve vlastním prospěchu, ale i ve prospěchu ostatních škol. Sponzoři navíc v účastnících soutěže vidí své budoucí spolupracovníky, případně zákazníky,“ doplnil Barták. (red)

JÍDELNÍČEK

1. 5. PONDĚLÍ

Státní svátek

2. 5. ÚTERÝ

Polévka: Hráškový krém	A:1,7
1 Štajgrova směs, rýže dušená	A:1,3,10
2 Kuřecí roláda pečená, bramborová kaše	A:7
3 Pekingské nudle	A:1,3,6,9
4 Smažený sýr, brambory vařené, tatarská omáčka	A:7,1,3,6,10
5 Opečená klobása, fazole na kyselo	A:6
6 Štajgrova směs, houskové knedlíky	A:1,3,7,10
1 Maďarský guláš, houskové knedlíky	A:10,1,3,7
2 Cikánské špece	A:1,6,10,3,7

3. 5. STŘEDA

Polévka: Chlebová se slaninou	A:1,6,9,12,7
1 Vepřové maso na způsob bažanta, těstoviny	A:1,3
2 Studentský řízek /smažený salám/, brambory vařené maštléné máslem	A:1,3,6,7
3 Zeleninový talíř se salátem Rumcajs, rohlíky	A:6,7,10
4 Vepřový steak po česku, hranolky	A:1
5 Čertící na pivo, chléb	A:1,3,6,7,10
6 Vepřové maso na způsob bažanta, houskové knedlíky	A:1,3,7
1 Štajgrova směs, rýže dušená K	A:1,3,7,10
2 Kuřecí roláda pečená, bramborová kaše	A:7
3 Pekingské nudle s kuřecím masem	A:1,3,6,7,10

4. 5. ČTVRTEK

Polévka: Drůbeží s kvěťákem a rýží	A:1,6,9,12
1 Hovězí maso vařené, okurková omáčka, houskové knedlíky	A:1,3,10,7
2 Karbanátek se sýrem, bramborová kaše	A:1,3,6,7
3 Rizoto s hráškem a žampiony	A:7
4 Kuřecí oheň, bramboráčky, zelený salát	A:1,3,6,7
5 Ledvinky po uhersku, rýže dušená	A:1,7
6 Hovězí maso vařené, okurková omáčka, brambory	A:1,3,10,7
1 Vepřové maso na způsob bažanta, těstoviny K	A:1,3,7
2 Smažený salám, brambory vařené maštléné máslem	A:1,3,6,7
3 Čertící na pivo, chléb	A:1,3,6,7,10

5. 5. PÁTEK

Polévka: Hovězí se špenátovým svítkem	A:1,3,9
1 Vepřová kýta na paprice, houskové knedlíky	A:1,3,7
2 Zapékané brambory s vepřovým masem	A:3,7
3 Brokolice se sýrovou omáčkou, barevné těstoviny	A:7,1,9,12,3
4 Steak z vepřové krkvice, brambory vařené, hořčice, křen	A:10,1
5 Mleté biftečky v houbové omáčce, bramborové knedlíky	A:1,6,10,3,7
6 Vepřová kýta na paprice, těstoviny	A:1,3,7
1 Hovězí maso vařené, okurková omáčka, houskové knedlíky	A:1,3,7,10
2 Kuřecí oheň, rýže dušená	A:1,3,6,7

8. 5. PONDĚLÍ

Státní svátek

9. 5. ÚTERÝ

Polévka: Pohanková	A:1,9
1 Vepřová krkvice po provensálsku, rýže dušená	A:1,3,6,7
2 Opečená klobása, brambory na kyselo	A:1,6,10,3,7
3 Špenátové lasagne	A:1,3,6,7
4 Katův šleh z kuřecího masa, bramboráčky	A:1,3,6,7
5 Bačovo rizoto	A:7
6 Vepřová krkvice po provensálsku, houskové knedlíky	A:1,3,6,7
1 Vepřová kýta na paprice, houskové knedlíky	A:1,3,7
2 Mleté biftečky v houbové omáčce, bramborové knedlíky	A:1,3,6,7,10

10. 5. STŘEDA

Polévka: Hovězí s krupicovými noky	A:1,9,12,3,7
1 Hovězí pečené na česneku, houskové knedlíky	A:1,3,7
2 Zapečené těstoviny se špenátem a uzeným masem	A:1,3,7
3 Zeleninový talíř se sýrem, tmavé pečivo	A:1,3,7
4 Hovězí na gyrosu a zázvoru, rýže divoká, zelený salát s pórkem	A:1,7
5 Vepřové ledvinky na cibulce, rýže dušená	A:1
6 Hovězí maso na česneku, brambory	A:1,3
1 Vepřová krkvice po provensálsku, rýže dušená	A:1,3,6,7
2 Bačovo rizoto	A:7
3 Listové šátečky s ovocnou náplní	A:1,3,7

11. 5. ČTVRTEK

Polévka: Hovězí se smaženým hráškem	A:1,9,12,3
1 Vepřová kýta na smetaně, houskové knedlíky	A:10,9,1,3,7
2 Uzená vepřová krkvice, brambory, okurka	A:1,10,12
3 Špenátové calzone	A:1,3,7
4 Vepřový plátek Barbecue, hranolky, zelený salát	A:1,9,10
5 Kuřecí játra po maďarsku, rýže dušená	A:1,3,7
6 Vepřová kýta na smetaně, těstoviny	A:10,9,1,3,7
1 Hovězí maso na česneku, houskové knedlíky	A:1,3,7
2 Zapečené těstoviny se špenátem a uzeným masem	A:1,3,7
3 Gulášová polévka, chléb	A:1

12. 5. PÁTEK

Polévka: Cibulová s vejci	A:1,9,12,3
1 Flamendr guláš, těstoviny	A:10,1
2 Kebabčata, bramborová kaše s pažitkou	A:7,1,6,10,3
3 Cizna se zeleninou	A:1,9,12
4 Kuřecí prsa se špenátem a žampiony, hranolky	A:10,1,3,6,7,12
5 Kuře na zbojnický způsob, bramborové knedlíky	A:1
6 Flamendr guláš, houskové knedlíky	A:1,10,3,7
1 Katův šleh, houskové knedlíky K	A:1,3,7,9,10
2 Kuřecí játra po maďarsku, rýže dušená	A:1,3,7

TEPLÁ A MRAŽENÁ JÍDLA

15. 5. PONDĚLÍ

Polévka: Bramborová	A:1,9,12
1 Segedínský guláš special, houskové knedlíky	A:1,10,12,3,7
2 Kuřecí stehno na žampionech, rýže dušená	A:1,7
3 Koblížky, čaj	A:1,3,7
4 Kuřecí plátek na gyrosu, hranolky	A:1,3,9
5 Uzená vepřová krkvice, hrachová kaše s cibulkou, okurka	A:1
6 Segedínský guláš special, brambory vařené	A:1,10,12,7
1 Flamendr guláš, těstoviny K	A:1,3,7,10
2 Kuře na zbojnický způsob, bramborové knedlíky	A:1

16. 5. ÚTERÝ

Polévka: Čočková s párkem	A:1
1 Vepřové srdce na smetaně, houskové knedlíky	A:9,7,10,1
2 Přírodní kuřecí řízek, bramborová kaše	A:1,7
3 Jablková zemlovka	A:1,3,7
4 Kuřecí směs Mexico, bramboráčky, zelený salát	A:3,6,9,1,7
5 Maďarský guláš, chléb	A:1,3,7
6 Vepřové srdce na smetaně, těstoviny	A:9,7,10,1
1 Segedínský guláš, houskové knedlíky	A:1,3,7,10,12
2 Kuřecí stehno na žampionech, rýže dušená	A:1,7
3 Uzená vepřová krkovička, hrachová kaše s cibulkou	A:1

17. 5. STŘEDA

Polévka: Hovězí s kapustou a rýží	A:1,9,12
1 Hovězí pečené na žampionech, houskové knedlíky	A:1,3,7
2 Kuřecí roláda pečená, rýže šunková	A:1,3,7
3 Přírodní kuřecí plátek, dušená zelenina	A:1,3,6,7,9,10
4 Pikantní krkovička, fazolky se slaninou, bramborové lupínky	A:10,1
5 Srbské rizoto, okurka	A:12,7
6 Hovězí pečené na žampionech, bramborové knedlíky	A:1,3,6,7,12
1 Vepřové srdce na smetaně, houskové knedlíky	A:1,3,7,9,10
2 Přírodní kuřecí řízek, rýže dušená	A:1,7
3 Jablková zemlovka	A:1,3,7

18. 5. ČTVRTEK

Polévka: Gulášová	A:1,9
1 Katův šleh, houskové knedlíky	A:1,3,7
2 Rybí filé smažené, bramborová kaše, citron	A:1,3,7,4,6
3 Alpský knedlík s vanilkovým krémem	A:1,3,7
4 Přírodní kuřecí řízek, hranolky, zelený salát s kukuřicí	A:1,7
5 Fazole chilli, teplá uzenina /jemný párek/	A:1,3,6,7,12
6 Katův šleh, chléb	A:1,3,7
1 Hovězí pečené na žampionech, bramborové knedlíky K	A:1,3,6,7,12
2 Kuřecí roláda pečená, rýže šunková	A:1,3,7
3 Srbské rizoto	A:7,12

19. 5. PÁTEK

Polévka: Kminová s vejcem	A:1,9,12,3
1 Hovězí pečené na slanině, houskové knedlíky	A:1,3,7
2 Pražské brambory, okurka	A:3
3 Houbový guláš z hlívy ústříčné a žampionů, chléb	A:1,9,12
4 Kuřecí gumbo, jasmínová rýže	A:1,3,6,7,10
5 Řeznický sekaný řízek, bramborová kaše	A:1,3,7
6 Hovězí pečené na slanině, těstoviny	A:1,3,7
1 Katův šleh, houskové knedlíky	A:1,3,7
2 Fazole chilli, jemný párek	A:1,3,6,7,12

22. 5. PONDĚLÍ

Polévka: Frankfurtská s párkem a bramborem	A:1,9,12,7
1 Hovězí maso na pepři, houskové knedlíky	A:1,3,7
2 Kuřecí kebab, čínské nudle s pórkem	A:1,6,3,9
3 Zapečené těstoviny s brokolici, sýrem a bylinkami	A:7,1,3,9,12
4 Vepřový špíz, hranolky	A:1
5 Teplá uzenina /jemný párek/, fazole na kyselo	A:1,9,7
6 Hovězí maso na pepři, těstoviny	A:1,3
1 Hovězí pečené na slanině, těstoviny K	A:1,3,7
2 Pražské brambory	A:1,9,12

23. 5. ÚTERÝ

Polévka: Čočková kyselá s brambory	A:1,7,9,12
1 Vepřová kýta po cikánsku, houskové knedlíky	A:1,10,9,12,3,7
2 Pečené kuřecí stehno, špagety se slaninou	A:1,7
3 Vařené vejce, koprová omáčka, brambory	A:1,3,6,7
4 PHAD THAI MAO - Hovězí wok s thajskými bylinkami, jasmínová rýže	A:1,3,6,7
5 Bramborový závin se špenátem a uzeným masem	A:1,3,6,7,12
6 Vepřová kýta po cikánsku, těstoviny	A:1,10,9,12
1 Hovězí maso na pepři, houskové knedlíky	A:1,3,7
2 Kuřecí kebab, čínské nudle s pórkem	A:1,3,6,9
3 Zapečené těstoviny s brokolici, sýrem a bylinkami	A:1,3,7,9,12

24. 5. STŘEDA

Polévka: Hovězí s celestýnskými nudlemi	A:1,9,12,3,7
1 Uzená vepřová krkvice, omáčka smetanový křen, houskové knedlíky	A:1,7,3,7
2 Karbanátek smažený, bramborová kaše maštléná máslem, okurka	A:1,6,10,3,8
3 Zeleninový talíř s krabími tyčinkami, rohlík 2 ks	A:1,4,7,3
4 PHAD THAI KAI - Thajské rýžové nudle s kuřecím masem	A:1,3,6,7
5 Uherský guláš, chléb	A:1
6 Uzená vepřová krkvice, omáčka smetanový křen, brambory vařené	A:1,7
1 Vepřová kýta po cikánsku, těstoviny K	A:1,3,7,9,10,12
2 Pečené kuřecí stehno, špagety se slaninou	A:1,7
3 Domácí koblížky	A:1,3,7

25. 5. ČTVRTEK

Polévka: Česnečka z Tofu	A:1,9,12
1 Plzeňský guláš, houskové knedlíky	A:1,6,3,7
2 Četnická směs, brambory vařené	A:1,7
3 Bavorské vdolky	A:1,3,6,7
4 Kuřecí prsa s brokolicevou omáčkou, bramborové lupínky	A:7,1,3,10,6,9
5 Opečená klobása, pikantní čočka	A:6,1
6 Plzeňský guláš, rýže dušená	A:1,6,3
1 Uzená vepřová krkvice, omáčka smetanový křen, houskové knedlíky	A:1,3,7
2 Karbanátek smažený, omáčka kaše maštléná máslem	A:1,3,6,8,10
3 Uherský guláš, chléb	A:1

26. 5. PÁTEK

Polévka: Uzená s kroupami	A:1,9,12
1 Vepřová kýta na paprice, těstoviny	A:1,7
2 Hovězí kostky pražského uzenáře, rýže dušená	A:6,1
3 Nudle se žampiony, okurka	A:1,3,6,7
4 Kuře na kari, rýže basmati	A:3
5 Lečo s klobásou, chléb	A:1,3,7
6 Vepřová kýta na paprice, houskové knedlíky	A:1,3,7
1 Plzeňský guláš, rýže dušená K	A:1,3,6,7
2 Četnická směs, rýže dušená	A:1,7

NOVĚ OTEVŘENO

Nová služba! RUČNÍ MYTÍ interiérů a exteriérů osobních vozidel

Dále Vám nabízíme služby:

PNEUSERVIS pro osobní i nákladní vozidla

- * Pneuservis pro osobní i nákladní vozidla
- * Demontáže, montáže, vyvažování pneumatik
- * Opravy bočních průrazů a prupíchů pneumatik
- * Prodej pneumatik pro osobní, nákladní a stavební stroje
- * Zajištění ekologické likvidace opotřebovaných pneumatik

Autorizovaný **SERVIS OLEJŮ**

- * Nabídka syntetických olejů za zvýhodněné ceny.
- * Pro osobní vozy všech značek.
- * Nabízíme značkové oleje i pro nákladní vozy.

Další **SLUŽBY** pro motoristy

- * Kontrola popř. seřízení světlometů.
- * Čištění a plnění klimatizací zařízením zn. BOSCH
- * Doplnění, výměnu chladicí kapaliny
- * Kontrola stavu brzdové kapaliny pomocí měřicího přístroje

OBJEDNÁVKY PŘIJIMÁ

mistr dílny Z. Škuthan tel. 476 205 189, 724 093 021
vedoucí úseku F. Kašpar tel. 476 205 181, 602 489 672

Najdete nás v areálu společnosti DTS Vrbenský, a.s.,
v obci Komořany. Silniční trasa Most - Chomutov I/13.

Přesunutý kostel se stal součástí jejich života

Málokdo zná interiér mosteckého kostela Nanebevzetí Panny Marie tak dobře jako sochař Bořivoj Rak. On i jeho žena, historička Heide Mannlová Raková, mu zasvětili velkou část svého života. Rukama tohoto restaurátora prošla sochařská výzdoba starého Mostu. V jeho restaurátorské dílně jsme si povídali, jak se z nouze stala celoživotní láska, o první práci na vojácích v Mostě i poctě staviteli Heilmannovi.

V předminulém čísle Důlních novin jsem rozmlouvala s Petrem Pišerem z Českojiřetfinského spolku. Právě na jeho popud jste vytvořil sochu, která dnes stojí na břehu Flájí. Sice šlo o repliku, ale vy jste ji vlastně musel vymyslet... Socha se ztratila někdy v roce 1945. Existuje ale fotografie, taková momentka, kde u pa-

Brokoffovy sochy... Řekl jsem si: Nemohu dělat své věci, budu dělat svatě. Tak jsem se stal restaurátorem.

Ale nakonec jste se v té práci našel...

Přišlo to z nouze, ale ano, našel. Většinou to byly úžasné plastiky - Brokoff, Jäckel a nakonec Braun. Našel jsem v so-

Bořivoj Rak před svým dílem na zahradě mosteckého muzea. Foto: (kat)

Byla to smutná práce?

Byla. Odstraňoval jsem sochy a objekty, které měly vazbu na místo, kde stály. Tam patřily.

že, že jednou bude kostel opět vysvěcen. A toho jsme se dočkali a znovu restaurovali, tentokrát oltář, kazatelnu, pastoforium a další součásti interiéru.

a pokud mi zbyly síly, tvořil jsem doma vlastní věci.

„Kostel byl součástí našeho života. Celý den jsme tam pracovali, a když jsme přišli domů, zase jsme mluvili o kostele.“

ty sochy sedí dvě děti. Socha je z ánfasu, takže jsem z ní odvodil původní tvary...

Je to obvyklé, že máte k dispozici jen torza informací?

Je to častá praxe. Vandalismus je bohužel všudypřítomný a ničící okamžitě a definitivně. Setkal jsem se s tím mnohokrát. V Duchcově jsem pracoval na jedné z Braunových soch, které jsou umístěné v nikách kolem pavilonu. Chyběla jí hlava, ale také naštěstí existovala fotografie.

Je to pro sochaře velká výzva „dodělat“ Matyáše Brauna?

To je velká výzva, ale dopadlo to naštěstí dobře a socha byla pozitivně přijata.

Hodně se věnujete restaurování a jsou to skoro sami svatí? Je to spíš náhoda nebo vaše volba?

Když jsem vyšel ze školy, dostal jsem stipendium do Plzeňského kraje, kde jsem spolupracoval s architektky a dělal nové věci. Bohužel pak přišla normalizace, mě i mé kolegy označili za oportunisty, kteří zavádí imperialistické sochařství, vyhodili nás a zakázali architektům s námi spolupracovat. Byl jsem ženatý, měl jsem dítě a byl jsem na dlužném. Tehdy mě naštěstí k sobě vzal Josef Hruza, který rekonstruoval historický zámecký park v Klášterci nad Ohří, kde jsou sala terrena,

bě schopnost vcítit se do těchto starých mistrů a dělat věrné rekonstrukce. Byl jsem tou prací nadšený. Ale vlastně to nebyla moje první restaurátorská práce. Už na střední škole - učil jsem se řezbářem - jsem restauroval dřevěné sochy a další artefakty, abych finančně vypomáhal rodičům. O prázdninách jsem pracoval třeba v Břevnovském klášteře.

Pomáhalo vám jako věřícímu, když jste rozuměl kontextům děl?

Určitě. Je třeba se vcítit nejen do tvaru, ale i do duchovní podstaty. Sochy svatých nejsou jen formální záležitosti. Pracoval jsem pak hodně na Chomutovsku i Mostecku. První věc, kterou jsem dělal v Mostě, ale nebyl žádný svatý - byl to pomník Rudé armádě. Nikdo ho nechtěl restaurovat, protože byl dost zdevastovaný a do figur byly vysekané hákové kříže.

V Mostě jste se setkal se svou budoucí ženou, historičkou Heide Mannlovou...

Bohužel jsem se dostal do Mostu v době, kdy se rozhodlo, že se tu zničí celá jedna obrovská kultura. Byl jsem nucen stěhovat, deponovat, inventarizovat zařízení kostelů, sloupy na náměstích, sochy... A protože jsem potřeboval o sochách další informace, šel jsem do muzea, kde Heide pracovala.

Zasahovalo nás to oba. Později jsem udělal plastiku z bronzu, která se objevila i zde v muzeu na výstavě. Jejím tématem je zkáza - jde o heraldický znak města Mostu, jehož věže se rozpadají a lev ve smrtelné

„První věc, kterou jsem v Mostě dělal, nebyl žádný svatý - byl to pomník Rudé armádě.“

křeči se propadá. Rozhodl jsem se, že ji daruji muzeu, neboť se váže nejen k tomuto městu, ale i mé ženě, která bojovala za toto město a tyto památky.

V souvislosti s výročím 500 let mosteckého kostela se nyní opět hovoří o tom, že to byla právě vaše žena, kdo ho zachránil?

Nejen ona. Ale byla to Heide, kdo burcoval kulturní lidi kolem sebe. Další léta už jsme byli prakticky stále v kostele. Já jsem pracoval od začátku na odstrojování, poté na restaurování, navraceli jsme kostel do původní podoby. Heide byla pořád na lešení. Prováděla velké průzkumy, zkoumala kamenické značky a mapovala historii výstavby. Když se kostel konečně odstěhoval, dopadlo to dobře a byla z toho světová rarita, přišel šok - nařízení, že už nepůjde o kostel, ale výstavní prostor. Bylo to pro nás velké zklamání, ale věřili jsme, že nic netrvá věčně a těšili jsme

Muzeum chce vydat publikaci, která připomene nejen stavitele kostela Jakuba Heilmanna, ale i vaši ženu jako jeho záchránkyni. Potěšilo vás to?

Potěšilo, protože kostel byl součástí našeho života. Celý den jsme tam pracovali, a když jsme přišli domů, zase jsme mluvili o kostele. Požádali mě také o portrét Jakuba

„První věc, kterou jsem v Mostě dělal, nebyl žádný svatý - byl to pomník Rudé armádě.“

Heilmanna. Mělo by jít o plastiku v kryptě kostela, kterou jsem také restauroval, takže bych svou práci tímto dokončil a uzavřel.

Zbývala vám energie a čas na vlastní tvorbu?

V zimě, když se nedalo pracovat venku. Nápady jsem měl,

Bohužel je původní interiér už zničený. Byl vytvořen v duchu dekretů koncilu papeže Jana XXIII., podle nějž měly být kostely oproštěny od dekorativních příkras, pozlátka, které odvádí pozornost od bohoslužby. Navazovali jsme na prázeklad - románský kostel svatého Václava, který v Mostě postavili Hrabšicové. Přizval jsem architekta Michala Sborwitze. On navrhl stavbu, já interiér. Přišlo nařízení, že sice bude vystaven jako náhrada za pět zbořených kostelů, ale jen pro 350 věřících, nesmí mít věž ani kříž. Architekt ale přišel na řešení přímo šalamounské - vypadá to jako věž, ale není. Nemá kříž, ale nosnou konstrukci ve tvaru kříže. Nový duchovní ale bohužel přišel z Moravy a jeho vkus byl jiný, takže dnes už uvnitř můj interiér nenajdete. (kat)

Bořivoj Rak

narozen roku 1932 v Praze - Břevnově

- jeho otec byl malíř a restaurátor, podílel se na opravách kostelů
- vystudoval odbornou školu pro řezbáře, po prvotním odmítnutí a vojně absolvoval UMPRUM
- od 70. let se věnuje restaurování sochařské výzdoby
- významně se podílel na přesunu a restaurování interiéru kostela Nanebevzetí Panny Marie v Mostě a dalších artefaktů v Mostě
- jeho ženou byla historička Heide Mannlová, která vedla rozsáhlý stavební průzkum přesunutého kostela a vydala o něm dvě publikace, je považována za klíčovou osobu v záchraně kostela, zemřela v roce 2000

Na kole i pěšky kolem Mostu

Nadvakrát letos odstartovali turistickou sezonu v Mostě. Nejprve v sobotu 22. dubna tradičním turistickým pochodem Mostecká šlápotá, o den později se do pedálů opřeli cyklisté.

Pěší měli možnost od mostecké knihovny vyrazit na tři různé dlouhé trasy, přičemž ta nejkratší je zavedla na letiště do Braňan, nejdelší až do Bečova. Šanci zvolit si ze dvou tras podle obtížnosti měli i cyklisté.

Na kolech se ale tentokrát netradičně vyrazilo od Benediktu a cíl byl pro všechny cyklisty stejný, další zrekultivovaná mostecká plocha jezero Matylda. Na pěší i cyklisty čekala v cíli i drobná odměna a občerstvení, pro druhé jmenované i další doprovodný program, třeba ukázka toho, jak vyměnit duši v terénu.

KRÁTCE

Výcházky do přírody
Oblastní muzeum v Mostě pořádá na jaře další přírodovědné vycházky s odborníkem. V sobotu 6. května se můžete vydat do Mariánských Radčic na tradiční jarní akci Vítání ptáčích zpěvu s ornitologem Jaroslavem Bažantem. Sraz je v 9 hodin na hrázi jezera Za pilou. Další vycházka, zaměřená na botaniku a entomologii, povede 25. května na vrch Zlatník a 15. června do arboreta u zámku Jezeří. (kat)

la. Pro podzimní kolo by mělo být k dispozici až 162 milionů korun. (kat)

Akční plán do vlády
Akční plán Strategie restrukturalizace Moravskoslezského kraje, Ústeckého a Karlovarského kraje, známý pod zkratkou Restart, půjde k projednání do vlády na konci května. Obsahuje celkem 72 konkrétních opatření na podporu regionů v letech 2017 a 2018. Velký důraz klade na rozvoj podnikání a služby zaměřené na starší osoby. „Akční plán je shrnutím všeho, co potřebujeme, aby znevýhodněné kraje dosáhly úrovně ostatních regionů, zvýšily svou konkurenceschopnost, oživily ekonomiku a celkově zlepšily svou image. Chceme také dosáhnout snížení odlivu mladých kvalifikovaných odborníků mimo region a toho, aby dotčené regiony byly vhodným místem pro život svých obyvatel,“ uvedla Gabriela Nekolová, zástupkyně Úřadu vládního zmocněnce zodpovědná za kraje Ústecký a Karlovarský. (kat)

Kotlíková dotace rozebrána
Pouze 52 hodin trvalo než zájemci vyčerpali 21 milionů korun určených na takzvané kotlíkové dotace v Ústeckém kraji. Příjem žádostí o podporu výměny zastaralých kotlů na tuhá paliva tak byl již druhý den po zahájení zastaven. Tentokrát byly dotace určeny pouze na kotle na biomasu a instalace tepelných čerpadel. Kraj ovšem počítá s tím, že ještě letos na podzim vyhlásí další výzvu, v níž bude možné žádat o příspěvek na všechny typy zdrojů tep-

Zkusili vesla Ondry Synka
Dříve byly branné závody a cvičení civilní obrany běžnou součástí výuky, dnes se s nimi žáci základních škol už příliš často nesetkávají. Jednu z takových příležitostí ale měli žáci druhého stupně základních škol z litvínovské části regionu. Do sportovní haly na Koldomu přijeli vojáci z liberecké protichemické jednotky a v rámci projektu Příprava občanů k obraně státu (POKOS) předvedli, co všechno ovládají. Na deseti stanovištích přímo v hale i v jejím okolí si školáci mohli vyzkoušet vojenskou techniku nebo třeba protichemický oblek. Velkou atrakcí byly trenážery sportovců, kteří Česko reprezentují pod hlavičkou nejznámějšího armádního sportovního klubu Dukla. Vojáci přivezli veslařský trenážer olympijského medailisty Ondřeje Synka i laserovou střelnicí českých moderních pětibojařů. Na řadu ale přišly i velmi praktické ukázky, například jak přivolat první pomoc nebo ošetřit nejrůznější druhy poranění. Kromě více než tří stovek dětí ze základních škol se akce zúčastnili i zástupci obcí a měst z Litvínovska i horských oblastí Mostecká, nechyběli ani zástupci Severní energetické, která je dlouhodobým partnerem Svazku obcí v regionu Krušných hor. Projekt POKOS už čtvrtý rokem organizuje Ministerstvo vnitra. Na Litvínovsko se dostal díky Davidu Kádnerovi, který je předsedou Svazku obcí regionu Krušných hor a jako poslanec Parlamentu také členem branné bezpečnostního výboru. (red)

Červený Hrádek vylepšili před sezonou

Hlavním lákadlem nové turistické sezony na Červeném Hrádku u Jirkova bude opravený Rytířský sál, kterému restaurátoři od podzimu navraceli původní barokní podobu. Ožívá také podzámčí, kde se letos opět chystá výlov rybníka.

Od května bude Rytířský sál znovu součástí prohlídek zámku. „Konečně nyní návštěvníci uvidí kompletní výzdobu. Některé výjevy na nástěnných reliéfech už byly zcela nečitelné,“ říká ředitel KVIZ Jirkov Bedřich Fryč. Na výzdobě, dokončené roku 1675, se v průběhu staletí nahromadilo několik vrstev nátěrů, které restaurátoři postupně odstranili. Během zimy se pracovalo také v přízemních arkádách zámku, kde je položena nová dlažba.

Koncert na ostrově
Velkou pozornost správa zámku věnuje i přílehlému přírodnímu parku. „Mám na stole dokončenou dokumentaci obnovy parku, kterou ře-

šime s památkáři,“ poznamenal Fryč. „Vyčistili jsme okolí bývalého zahradnictví v podzámčí a instalovali na vyhlídkových bodech nové lavičky. Naskýtá se odtud skvělý výhled do krajiny, jaký nebylo možné spatřit od konce druhé světové války.“ Nově zřízených lokalit v podzámčí chce správa zámku využít při akcích v průběhu turistické sezony. Na červenu se chystá Ostrovní party, která návštěvníky zavede na ostrůvky zámeckého rybníka. V těchto půvabných kulisách zahrají bluesová kapela a smyčcový kvartet. Na stejném místě Červený Hrádek zakončí návštěvníckou sezonu výlovem rybníka. „Je to akce, která se může konat jen jednou za dva roky a na-

posledy byla velmi úspěšná. Opět nebudou chybět rybí speciality a slibujeme, že letos už budeme na nápor návštěvníků lépe připraveni,“ říká ředitel KVIZ.

Ve Strupčicích rozšíří školku

Ve Strupčicích už se děti nevešly do mateřské školy v jedné ze zdejších vil, takže obec musela zřídit odloučenou třídu v družině místní základní školy. Nejde o ideální řešení, ale nemělo by být trvalé. Obec totiž využila možnosti a požádala o dotaci ministerstvo školství. Přislíbených osm milionů korun využijí k vybudování přístavby, která bude k vile přiléhát ze severní strany a bude se stávajícími prostory propojena. Kapacita školky by se měla rozšířit o 28 míst a odloučenou třídu v družině bude možné zrušit. S přístavbou souvisí i rekonstrukce kuchyně, kterou je nutné také zvětšit. (red)

SLAVNÉ SEDMIČKY

1227: První písemná zmínka o obci Kopisty

Oblast mezi Mostem a Litvínovem jsme si zvykli vnímat jako velkou průmyslovou zónu, ale není to zas tak dávno, kdy byla domovem tisíců lidí. Jednou z nejvýznamnějších obcí byly Kopisty. První věrohodnou zmínku o nich nacházíme v roce 1227, a tak se řadí také k nejstarším. Jejich centrum stálo na dnešním severozápadním břehu Jezera Most.

První zprávy o Kopistech hovořily o tom, že tuto ves daroval Kojata z rodu Hrabšiců zderazskému klášteři, ovšem podle archeologických průzkumů je osídlení těchto míst starší. O významu Kopist svědčí třeba privilegium Přemysla Otakara II. z roku 1273, které povoluje zřízení kovárny a šenkovny. V polovině 15. století je již zmiňována kopistská tvrz jako panské sídlo, zřejmě obklopená příkopem, která se v původních obrysech dochovala až do minulého století. Ještě starší zprávy hovoří také o raně gotickém kostele Božího těla, který zdobila dřevěná socha Kopistské Madony z doby kolem roku 1380. Ta je dnes umístěna na faře v Litvínově a sejmuté fresky z kostela v mosteckém muzeu. V průběhu historie byly Kopisty častokrát rozděleny mezi různé majitele, ale od konce 16. století až do zrušení poddanství patřily Mostu. Tvrz pak sloužila spíše jako hospodářské sídlo. Kopisty byly dlouhá stiletí zemědělskou oblastí s rozsáhlými polnostmi a několika statky, vařilo se zde také pivo a v rybnících chovaly ryby, jidlo obce zásobovala široké okolí. Radikální změna nastala v 19. století s rozmachem těžby uhlí. V roce 1878 byl založen státní důl Julius II a po něm následovaly další, což se projevilo na rapidním nárůs-

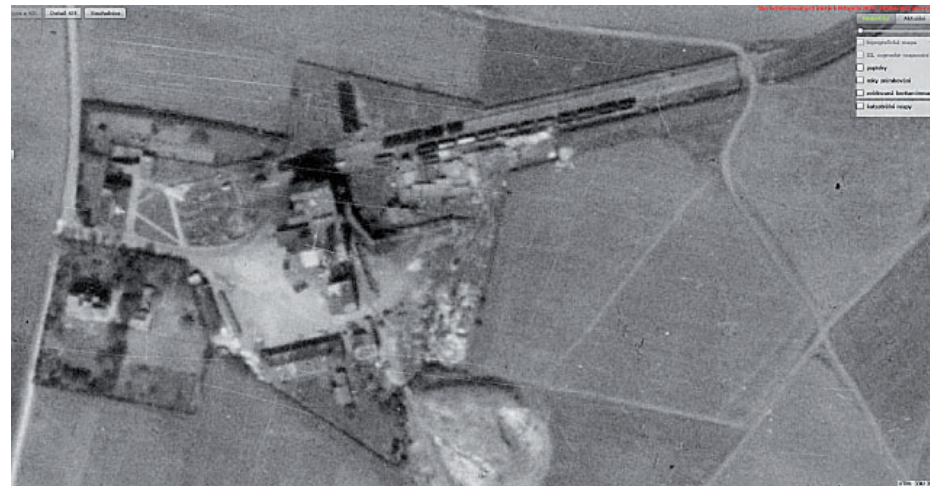
Doly na Chomutovsku připomínají dochované stavby

V obecném povědomí je chybně zakořeněn fakt, že po druhé světové válce postupující velkolomy zlikvidovaly hlubinné doly. Opak je pravdou, třeba Chomutov byl a je těsně obklopen bývalými hlubinnými hnědouhelnými doly.

Východně od centra Chomutova se nacházejí ve východní části Podkrušnohorského zooparku u cyklostezky vedoucí kolem skanzenu Stará ves budovy bývalého hlubinného dolu Georg Zeche, později Šichtův důl, pocházejícího z 18. století a ukončenou těžbou v roce 1905. Důl Weischenschacht ze třetího čtvrtletí 19. století, který byl činný do dvacátých let minulého století, se nacházel u silnice Chomutov – Otvice. Těžila se zde uhelná sloj o mocnosti dva metry v hloubce 45 metrů. V šedesáti metrech se narazilo ještě na další metrovou sloj, ale k těžbě nedošlo, protože se z ekonomických důvodů nevyplatila. Z dolu Wei-

schacht se dosud zachovala strojojna.

Stavby, které odolaly
Mezi Vrskmaní a Okořínem stojí dodnes areál bývalého dolu Nová Běta založeného společností Hnědouhelné těžařstvo ve Vrskmaní v roce 1918. Důl těžil hnědouhelnou sloj mocnou 2 až 2,5 metru, uloženou v hloubce 65 metrů. Od ukončení těžby v roce 1977 se zde dochovaly převážně pomocné budovy areálu. Z hlavních provozních budov zůstaly například koupelny, strojojna a jámová budova zanikly při likvidaci dolu. Na jižní straně Chomutova směrem na Údlice se dochoval areál bývalého dolu Jan Žižka,

Letecký snímek dolu Nová Běta mezi Okořínem a Otvicemi z roku 1953. Jasně jsou patrné těžní věž v centru areálu, jámová budova a třídníra, vpravo od ní se nachází vlečka.

původně pojmenovaného Julius a určeného pro zásobování Mannesmanových závodů uhlím. Po dole, činném v období od šedesátých let 19. století do roku 1993, najdeme ještě v současné době obě jámové budovy i se strojojnami. Areál dolu spravuje Palivový kombinát Ústí nad Labem.

Ochrana jen pro velké
V České republice je tendence chránit areály velkých významných dolů, ale v minulých desetiletích zanikla bez dostatečné dokumentace řada malých, až nevýznamných hlubinných dolů, které byly dokladem drobné hlubinné těžby hnědého uhlí od po-

loviny 19. století až do konce první poloviny 20. století. I ty by si určitě zasloužily památkovou ochranu. Na Chomutovsku u Otvic třeba právě budova dolu Weischenschacht nebo u Krušnohorského zooparku budovy dolu Georg Zeche. *Připravil Jiří Chmelenský*

Kopisty na historické pohlednici. Foto: Archiv Oblastního muzea v Mostě

tu počtu obyvatel. Zatímco před otevřením prvního dolu zde žilo okolo šesti stovek lidí, již na počátku 20. století měly Kopisty přes čtyři tisíce obyvatel, a to převážně českých. V obci i okolí rychle rostly hornické kolonie a ráz vesnické zástavby se změnil. Díky rozsáhlými polnostmi a několika statky, vařilo se zde také pivo a v rybnících chovaly ryby, jídlo obce zásobovala široké okolí. Radikální změna nastala v 19. století s rozmachem těžby uhlí. V roce 1878 byl založen státní důl Julius II a po něm následovaly další, což se projevilo na rapidním nárůs-

ku 1911 císařem povýšena na město a o rok později získala i svůj znak. Na modrém štítě Kopisty přes čtyři tisíce obyvatel, a to převážně českých. V obci i okolí rychle rostly hornické kolonie a ráz vesnické zástavby se změnil. Díky rozsáhlými polnostmi a několika statky, vařilo se zde také pivo a v rybnících chovaly ryby, jídlo obce zásobovala široké okolí. Radikální změna nastala v 19. století s rozmachem těžby uhlí. V roce 1878 byl založen státní důl Julius II a po něm následovaly další, což se projevilo na rapidním nárůs-

Na konci druhé světové války zasáhlo Kopisty časté bombardování sousední chemičky. Padl mu za obět třeba hostinec U Slovana, který se za okupace proměnil v pracovní tábor. Po roce 1945 byly Kopisty v rámci koncepce Velkého Mostu připojeny k tomuto městu, ovšem tento experiment netrval ani deset let a město získalo svou samosprávu zpět. V 70. letech minulého století bylo rozhodnuto o likvidaci obce kvůli postupu těžby na dole Ležáky. Poslední obyvatelé Kopisty opustili v roce 1979, kdy byl také odstřelen kostel. (kat)

Kam za kulturou v měsíci květnu

KULTURNÍ TIPY

MOSTECKO a CHOMUTOVSKO

3. 5. - Moldavská dráha a Flájský plavební kanál. Poznejte zapomenuté příběhy těchto staveb ve dvou pouzavých filmových dokumentech. Kino Kosmos Most, začátek v 17:30 hodin.

6. 5. - Přírodovědné vycházky - Vitání ptačího zpěvu. Přírodovědné oddělení Oblastního muzea v Mostě zve na komentované vycházky za přírodou Mostecka. Seznámíte se na nich s běžnými i vzácnějšími druhy rostlin a živočichů. V sobotu 6. května půjde o tradiční Vitání ptačího zpěvu, průvodcem bude J. Bažant. Sraz v 9:00 hodin na hrázi jezera Za pilou v Mariánských Radčicích. Doprava na místa srazů vlastními auty. Pro omezený počet zájemců se lze domluvit na odvozu muzejním autem, nejspozději však den předem. Tel. 414 120 238.

6. 5. - Ověř pohádka. Divadlo rozmanitostí Most uvádí Nána divadélko Plzeň. Pro děti od 3 let. Začátek v 10:00 hodin. Vstupné 70 Kč.

8. 5. - Zůstane to mezi námi. Talk show, výjimečné setkání s Evou Holubovou a Bobem Kleplem. Diváci ovlivňují podobu večera prostřednictvím svých otázek, položených přímo v sále nebo napsaných před začátkem představení. Kino Kosmos Most, od 19:00 hodin. Vstupné 330 Kč, předprodej vstupenek v pokladně kina Kosmos (www.kinokosmos.cz).

10. 5. - Miniparty Karla Šípa a Josefa Náhlovského. Zábavná talk show, která je volnou alternativou velmi úspěšného televizního pořadu Všechnoparty. Městské divadlo v Mostě, od 19:00 hodin, vstupné 280 a 300 Kč.

11. 5. - Slavnostní zahájení výstavy - MATER PATRIAE - SOCRUS EUROPAE. Výstava připomene významné výročí 300 let od narození české a uherské královny Marie Terezie. Panování této výjimečné ženy nebylo jen dobou reform, ale i období rozvoje mnoha řemesel v Krušných horách. Ve výstavním sále Oblastního muzea Most v 17:00 hodin.

12. 5. - Spanilá jízda městem (The Most Historic Grand Prix). Průjezd historických závodních vozů městem s cílem na 1. náměstí před závodním víkendem The Most Historic Grand Prix. Na náměstí kulturní program a autogramiáda jezdců. Začátek akce na náměstí v 16:00 hodin.

13. 5. - Jarní cena města Mostu - Memoriál dr. Frankenbergera, Memoriál V. Smolika. První letošní dostihový den na mosteckém hipodromu.

13. 5. - Výroční den otevřených dveří v Chrámcích. Akce s bohatým doprovodným programem se ponese v duchu oslav 50 let od obnovení vinařství na Mostecku.

14. 5. - Květen pro veřejnost. Zábavný program připravený mosteckými nezávislými organizacemi. Od 15:00 hodin na Benediktu.

16. 5. - Taneční odpoledne pro seniory. V hotelu Cascade k tanci i poslechu zahraje Duo Silver. Začátek v 16:00 hodin, vstupné zdarma.

18. 5. - Balada pro banditu - derniéra. Živé hraný i zpívaný muzikál o nezkrotném zbojníku Šuhajovi. Na jevišti mostecké činohry ožívá divoký kraj Podkarpatské Rusi. Městské divadlo Most od 19:00 hodin.

18. 5. - Olympic Tour 2017. Koncert legendy české populární hudby v mostecké sportovní hale. Vstupné v předprodeji 390 Kč (CK Čedok, Raprint Čepirohy, Ticketstream), na místě 450 Kč.

20. 5. - Kludského zahrada. V jirkovské Kludského vile se jako každý rok uskupteční populární akce. Program odstartují ve 14:00 hodin Loutky bez hranic (akční Bramborová pohádka s bramborovou dílnou), dále se představí Annešanté (acoustic-jazz), Václav Koubek (folk-rock), Cirkus Paciento (s cirkusovou dílnou), Příhody kluka Bombardáka (krátké scénky, divoké struny, bláznivé řeči, dance plné ranec...) a Schodiště (alternativní pop). K tomu všemu výtvar-

né dílny, čajovna, občerstvení, pohoda...

20. 5. - Parkury. Další soutěžní den na hipodromu v Mostě.

20. 5. - Superfestival zdraví. Veletrh zdravého životního stylu. Představení a prodej novinek zdravé výživy, přírodní kosmetiky, workshopy, přednášky, soutěže. Oblastní muzeum v Mostě, od 10:00 do 18:00 hodin.

21. 5. - Stará Sešlost v restauraci Benedikt. Oblíbená mostecká kapela zahráje k poslechu i k tanci od 15:30 hodin, vstup zdarma.

25. 5. - Přírodovědné vycházky - Vrch Zlatník. Tentokrát se na výpravu za poznáním běžných i vzácnějších druhů rostlin a živočichů zájemci vypraví na Vrch Zlatník. Proveďte je botanik V. Jola a entomolog P. Kráseňský. Sraz je v 16:30 hodin na parkovišti u hřbitova Obrnice u Českých Zlatníků. Doprava na místo srazu vlastními auty. Pro omezený počet zájemců se lze domluvit na odvozu muzejním autem, nejspozději však den předem. Tel. 414 120 238.

25. 5. - The Most Trabant. Sraz legendárních vychodoněmeckých vozů Trabant na mosteckém autodromu. V 18:00 hodin je naplánována přednáška známého cestovatele a režiséra Dana Pribáně ve výstavní síni Auto Gallery.

27. 5. - Setkání obyvatel zaniklých obcí. Tradiční akce na spodní louce zámku Červený Hrádek. K poslechu zahráje Malá muzika O. Vávry, začátek v 15:00 hodin, vstup volný.

27. 5. - Farmářské, pivní a gulášové slavnosti. Na mosteckém Prvním náměstí se v dopoledních hodinách uskuteční další populární farmářské slavnosti, na které odpoledne naváže Pivní a gulášová slavnost.

Do 28. 5. - Krásy Afriky - Zimbabwe. Africká země z pohledu studentů Střední školy diplomacie a veřejné

správy v Mostě a žáků spolupracujících ZŠ. Projekt na podporu vzdělání v odlehlejších vesnicích a studia africké dívky. Oblastní muzeum v Mostě, vernisáž 12. května v 17:00 hodin.

17. 5. - Zdeněk Izer a Autokolektiv. Populární bavič se představí v Kině Přelouč od 19:00 hodin, vstupné 170 Kč.

29. 5. - Den dětí. Program je připraven v parku za ZŠ Masarykovo náměstí od 15:00 hodin.

30. 5. - Vodní elektrárna Přelouč. Přednášku o vodní elektrárně Přelouč od výstavby po dnešek připravil PhDr. Jiří Chmelenský. Přednáškově sál KICMP od 18:00 hodin.

PARDUBICKO
13. 5. - Zpíváme a tančíme s Mišou. Miša Růžičková v oblíbeném pořadu. Občanská záložna Přelouč, od 15:00 hodin, vstupné 100 Kč.

13. 5. - Den strojů. Aktivní ukázky strojů pro údržbu, pořádek a bezpečnost města, interaktivní soutěžní disciplíny atd. Technické služby města Přelouče, od 13:00 hodin, vstupné 50 Kč.

17. 5. - Zdeněk Izer a Autokolektiv. Populární bavič se představí v Kině Přelouč od 19:00 hodin, vstupné 170 Kč.

29. 5. - Den dětí. Program je připraven v parku za ZŠ Masarykovo náměstí od 15:00 hodin.

30. 5. - Vodní elektrárna Přelouč. Přednášku o vodní elektrárně Přelouč od výstavby po dnešek připravil PhDr. Jiří Chmelenský. Přednáškově sál KICMP od 18:00 hodin.

OZNÁMENÍ

Hvězdy Ti nesvítlí, slunce nehřeje, už se k nám nevrátíš, už není naděje. Prázdný je domov, smutno je v něm, cestička k hřbitovu zůstala jen. 12. dubna uplynou 4 roky, kdy nás po tragické nehodě opustil ve věku nedožitých 36 let pan **Tomáš Erba**, zaměstnanec Vršanské uhelny.

Čtyři roky uplynou 13. května, kdy nás náhle opustil ve věku nedožitých 65 let pan **Arnošt Erba**, bývalý zaměstnanec kolejové dopravy. S láskou a úctou vzpomínají matka a manželka Milena, bratr a syn Jiří s rodinou, sestra a dcera Lenka s rodinou a ostatní příbuzní. Kdo jste je znali, vzpomeňte společně s námi.

Po dlouhé těžké nemoci zemřela 29. března **Dagmar Molnárová**, bývalá dlouholetá pracovnice úřední kanceláře těžebních společností, milovnice cestování a pěší turistiky. Kdo jste jí znali, věnujte jí tichou vzpomínku. Rodina

Dne 15. 4. uplynulo již pět let, kdy nás ve věku 55 let náhle opustil pan **Miroslav Linhart**, bývalý zaměstnanec Krušnohorských strojů. Za tichou vzpomínku děkují manželka, dcera s rodinou a ostatní příbuzní a známí.

PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme všem přátelům, známým, zaměstnancům a kamarádům z Expedice Bezdrůžice, kteří se přišli 28. března naposledy rozloučit s panem **Milanem Hradňanem**. Děkujeme za slova útěchy a květiny. S láskou rodiče, dcera a sestra

NAROZENINY

Životní jubilea zaměstnanců Czech Coal Power. Vedení společnosti přeje hodně zdraví a pracovních úspěchů do dalších let.

4. května
Josef Okénka - řidič silničních motorových vozidel

22. května
Juraj Holecčka - řidič silničních motorových vozidel

POMŮCKA: CHETRUM, IMATRA, KIL, NOLI, SKOBLA, YONKERS	ZN. RUBIDIA	HROZNÝSOVITÝ VELKÝ HAD Z JIŽNÍ AMERIKY	OKOVY	AKADEMIE VĚD	SLOVEN. JAKÁ, KTERÁ	VEDOUČÍ STÍNADEL	DÁVKA (ZAST)	SPZ ÚSTÍ NAD LABEM	PLATIDLO BHŮTANU	LETOPOČET	JUDŮV SYN	POVÍDALEK	ZNAČKA AMERICKÝCH POČÍTAČŮ
SLOVENSKÝ ŽITO							NĚM. PLÁTNO						
SPZ OKRESU BENEŠOV				OZDOBA NA KRK						ČÁST ÚST			
				KAMARÁDI						NETVOŘITI PĚNU			
	OBYVATEL ALBÁNIE							ZKRATKA TELEVIZNÍHO ZPRAVODAJSTVÍ			DĚTSKÝ POZDRAV		
	INICIÁLY HERCE VETCHEHO							DOJNÉ ZVÍŘE			DĚLO		
ŽLUTOHNĚDÉ BARVIVO (SLOVENSKY)					KÓD TOKELAU			SLANÁ SUŠENKA					
					MÉTIER			AMFICHORD					
KOČI						ZBAVITI SLUPKY							
						FINSKÁ LÁZEŇ							IRSKÁ OSVOBOZENECKÁ ARMÁDA
	Tajenka (1. část)												
	MEGAVOLT												
ŘÍMSKÝCH 1500			FINSKÉ SÍDLO							ITAL. SÍDLO			
			AROMATICKÝ PLOD RŮŽOVÉ DŘEVINY							MOJI			
SACCUS				FINSKÉ SÍDLO						ANGL. HORNÍK			
				OTISK						DIAKITICKÉ ZNAMÉNKO			
	SLUCHOVÉ POSTIŽENÁ MLÁDEŽ (ZKRATKA)	BAHENNÍ ROSTLINA					HASIT ŽÍZEŇ				NÁZEV ZNAČKY DRASLIKU		
		ZOBNOUT					ANGL. VTIP				SPZ RYCHNOVA NAD KNEŽNOU		
NÁŠ BÝVALÝ KOULAŘ								HOVOROVÝ SOUHLAS		EVROPAN		KNÍŽNÍ OKROUHLE PÍSMO Z ITALIE	ASIJSKÉ ŽENSKÉ JMÉNO
								LUMP		MĚSTO V USA			
TRPASLIČÍ PLANETA								POVRCHOVÉ DOLY			NEČISTOTA		
								JARNÍ VÝRUSTEK NA STROMECH			PŘEDLOŽKA		
MOTÝLCI					DEKL						NUŽE		
					HEREC						MPZ SLOVENSKA		
	Tajenka (2. část)												ULPÍVAT
	BRAMBŮRKY												
MEZINÁRODNÍ KÓD ČINY			AROMATICKÁ BYLINA					INIC. ZPĚVÁKA KRYLA			ŠVĚD. SÍDLO		
			MEZINÁRODNÍ KÓD LESŮTHA					MÝTINA			NEZÁVISLÍ		
INTERNET ON LINE				ANGL. OSOBNÍ ZÁJMENO				HOLANDESKÝ MALÍŘ, ŽÁK REMBRANDTŮV				NORMALIZAČNÍ INSTITUCE FILIPIN	
				TIHLE				TU MÁŠ				OZNAČENÍ LETADEL BHŮTANU	
ARIDNÍ										DRAVĚ			
DUŠEVNĚ VYROVNANÝ ČLOVĚK										CHRAPTĚT			

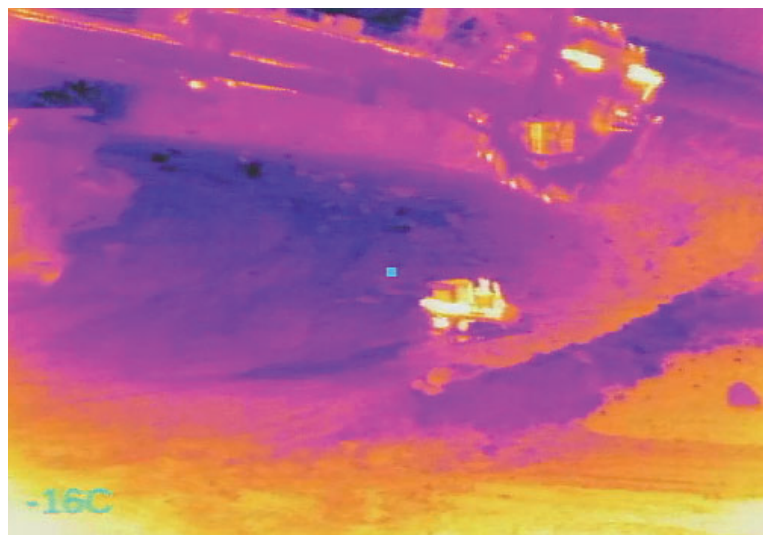
V tajence vyluštíte motto. Správné znění tajenky z březnových DN: Lidi dělají chyby, protože jsou jenom lidi. Výhru získávají: **František Kozlík**, Czech Coal Power; **Miloslava Luňáková**, Most; **Dáša Krtičková**, Sev.en. Vyluštěnou tajenku můžete zasílat na adresu: Vršanská uhelná a.s., redakce Důlní noviny, V. Řezáče 315, 434 67 Most nebo e-málem: dulni.noviny@vuas.cz. Ze správných odpovědí vylosujeme tři výherce. Uveďte přesnou adresu pro případné doručení výhry.

Pohled na šachtu z ptačí perspektivy

Ještě nedávno by se dalo říct, že se společnost Czech Coal Power stará o všechno, co má kola, případně pásy. Od nového roku ale kromě kolové a pomocné mechanizace ovládá i vzduch nad šachtou, a to pomocí výkonného dronu, který monitoruje dění v lomech. Velmi důležitou součástí „výzbroje“ dronu je termokamera. Pomáhá odhalit poruchy na zařízení, například přehřívající se válečky v pásových dopravnících nebo podobně ohrožená místa na kabelovém vedení. Záběry z výšky na předpolí lomu ČSA si pochvaluje i úsek odvodnění. Dron má už nalétány desítky hodin a pořizuje detailní obrázky, které vám představujeme na této stránce.

Na první pohled to vypadá jako obyčejný snímek z výšky lomu ČSA. Jedná se ale o záběr z dronu zachycující pracoviště hlubinařů před vstupem do chodbic ve svazích lomu.

Na tomto snímku termokamera zabrala velkostroj KU800/K75 v lokalitě ČSA. Korečky na kolese velkostroje mají jinou barvu, což znamená, že jsou teplejší. Nesignalizují ale poruchu, nýbrž mechanické zatížení stroje v chodu.

Stejný záběr na velkostroj K75 v lokalitě ČSA z běžné kamery. Jediný rozdíl je v přiblížení velkostroje, termokamera přece jen potřebuje detailnější záběry.

Když se dron vrací z letu, podaří se mu občas pořídít zajímavé záběry, které sice pro provoz lomu nejsou podstatné, nabízejí ale pohled na lom ČSA s přitažlivým pozadím - hradem Hněvín a vrchem Šírák.